

Zapewnianie dostępności dla poszczególnych obszarów wymagań określonych art. 6 ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami - wymagania

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20190001696>

Ustawą o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami określono minimalne wymagania służące zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w 3 obszarach. W sytuacji gdy istnieją obiektywne trudności w zapewnieniu wymaganej dostępności (określone art. 7 ustawy) niezbędne jest zapewnienie dostępu alternatywnego.

Słownik pojęć

Dostępność - dostępność architektoniczna, cyfrowa oraz informacyjno-komunikacyjna, co najmniej w zakresie określonym przez minimalne wymagania, o których mowa w art. 6 ustawy o dostępności.

Bariera - przeszkoda lub ograniczenie architektoniczne, cyfrowe lub informacyjno-komunikacyjne, które uniemożliwia lub utrudnia osobom ze szczególnymi potrzebami udział w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami.

Osoba ze szczególnymi potrzebami - osoba, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami.

Uniwersalne projektowanie - projektowanie produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania, które nie wyklucza pomocy technicznych dla szczególnych grup osób z niepełnosprawnościami, jeżeli jest to potrzebne.

Racjonalne usprawienie - konieczne i odpowiednie zmiany i dostosowania, nie nakładające nieproporcjonalnego lub nadmiernego obciążenia jeśli jest to potrzebne w konkretnym przypadku, w celu zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami możliwości korzystania z wszelkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz ich wykonywania na zasadzie równości z innymi osobami.

A. Dostępność architektoniczna

Dostępność architektoniczna jest to zbiór wszystkich elementów tworzących budynek i przestrzeń, które mają bezpośredni wpływ na łatwość, z jaką dana grupa użytkowników może się w niej poruszać. Jest to zbiór rozwiązań z dziedziny architektury i budownictwa, ale też wykraczających poza ten zakres. W zapewnianiu dostępności nadrzędna jest filozofia projektowania uniwersalnego, co oznacza projektowanie produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania. Nie wykluczone jest stosowanie pomocy technicznych dla szczególnych grup osób niepełnosprawnych, jeżeli jest to potrzebne.

Minimalny zakres zapewniania dostępności architektonicznej zgodnie z art. 6 ustęp 1 ww. ustawy (wymaganie dotyczy zarówno sytuacji gdy prowadzone są działania inwestycyjno-remontowe jak również przy organizacji szeroko pojętych usług):

1. zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków.

Zgodnie z ustawą, należy zapewnić swobodny/wolny od przeszkód dostęp do wszystkich pomieszczeń oraz umożliwić przemieszczanie się pomiędzy piętrami budynku. Zapewnienie dostępności w zakresie wymaganym ustawą nie powinno ograniczać się do zapewnienia dostępności dla osób poruszających się na wózkach (m.in. brak progów, pokonywanie różnic wysokości, szerokość i usytuowanie drzwi, elementów wyposażenia). Istotne jest również wzięcie pod uwagę co najmniej osób słabowidzących (kontrast barwny elementów wnętrza, oznaczenia przegród szklanych) i niewidomych (brak elementów wystających i obniżen wysokości). Szczegółowe parametry używane do weryfikacji zapewnienia dostępności w omawianym zakresie znajdują się w poradniku „Jak wdrażać ustawę o dostępności?” przygotowanym na zlecenie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej

(https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/96815/Poradnik_wdrazanie.pdf). Przydatna może okazać się również lista sprawdzająca, zamieszczona na stronie

<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/fundusze-europejskie-bez-barier/dostepnosc-plus/certyfikacja-dostepnosc/inne-dokumenty/>.

2. instalacja urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń, z wyłączeniem pomieszczeń technicznych.

W przypadku, gdy dostępność architektoniczna nie może być zapewniona przez projektowanie uniwersalne, należy zastosować rozwiązania dodatkowe jak np. instalacja podnośników czy pochylni.

3. zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego, o którym mowa w art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426, 568 i 875).

Niektóre osoby z niepełnosprawnością poruszają się w towarzystwie specjalnie wyszkolonego psa asystującego. Pies ułatwia im pokonywanie barier i umożliwia udział w życiu społecznym. Realizacja wymagania to zapewnienie możliwości wejścia do budynku osobie ze szczególnymi potrzebami z psem asystującym.

4. zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób;

Obecnie nie obowiązują regulacje prawne w zakresie ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami inne niż omawiana ustawa. Minimalne działania rekomendowane do podjęcia w tym zakresie to ujęcie w procedurach ewakuacji zasad w obiekcie uwzględniających ewakuację osób o ograniczonej mobilności i/lub percepcji.

B. Dostępność cyfrowa

Minimalne warunki zapewnienia dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych, w tym dokumentów, multimediiów na nich publikowanych określa załącznik do ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20190000848>

C. Dostępność informacyjno–komunikacyjna

Artykuł 6 pkt. 3 ustawy o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami z dnia 19 lipca 2019 r. określa minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności informacyjno-komunikacyjnej.

Minimalny zakres zapewniania dostępności zgodnie z art. 6 ustęp 3 ww. ustawy:

1. obsługa z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu on-line do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje,

Aby osoby Głuche mogły komunikować się z podmiotem świadczącym usługę potrzebne są różne środki komunikowania się. Środki te określa art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. 2017 poz. 1824). Należą do nich: a) poczta elektroniczna, b) wiadomości tekstowe, w tym SMS, MMS lub przez komunikatory internetowe, c) komunikacja audiowizualna, w tym z wykorzystaniem komunikatorów internetowych, d) przesyłanie faksów, e) strony internetowe spełniające standardy dostępności dla osób niepełnosprawnych. Należy zadbać, aby w ramach realizacji zadania osoby ze szczególnymi potrzebami miały możliwość skorzystania z różnych form kontaktu, w szczególności telefonicznego.

2. instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, w szczególności pętli indukcyjnych, systemów FM lub urządzeń opartych o inne technologie, których celem jest wspomaganie słyszenia.

Środki wspomagające słyszenie to rozwiązania dla osób słabosłyszących, które korzystają z aparatów słuchowych i implantatów ślimakowych. Osoby słabosłyszące korzystające z aparatów mogą mieć trudności w rozumieniu mowy w hałasie, pogłosie bądź dalekiej odległości. Urządzenia te bezprzewodowo przekazują dźwięk tak, by zmniejszyć zakłócenia słyszenia spowodowane warunkami akustycznymi pomieszczenia. Najczęściej stosowanym urządzeniem jest pętla indukcyjna. Można ją zainstalować w salach o różnej wielkości, punktach obsługi, również wykorzystywana jest do użytku indywidualnego. Pętla indukcyjna przesyła dźwięk za źródła bezpośrednio do aparatu słuchowego. Sygnał przekazywany jest do aparatu z nagłośnienia lub mikrofonu. Stanowiska (miejsca obsługi) oraz sale wyposażone w pętlę indukcyjną muszą być odpowiednio oznaczone piktogramem. Pętla indukcyjna musi spełniać wymogi aktualnej normy PN-EN 60118-4. Wyróżniamy:

- pętla stanowiskowe (okienkowe), które mają najlepsze zastosowanie w punktach bezpośredniej obsługi, jeden na jeden. Ze względu na zdecydowanie niższą jakość dźwięku dla osób o znacznym ubytku słuchu nie rekomenduje się stosowania stanowiskowych pętli indukcyjnych przenośnych.
- pętla powierzchniowe, które mają zastosowanie w salach i na widowniach.

Alternatywnie można stosować systemy wspomagające słyszenie FM lub wykorzystujące inne technologie.

3. zapewnienie na stronie internetowej informacji o zakresie działalności podmiotu – w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania.

Ustawa nakłada obowiązek zamieszczenia na stronie internetowej podmiotu informacji o jego działalności (w wypadku zadań zleczanych / powierzanych informacja o zadaniu) oraz dodatkowo jej opracowanie w dwóch formatach: w tekście łatwym do czytania i rozumienia oraz w polskim języku migowym (PJM). W oparciu o podstawową informację o zakresie działalności podmiotu powstają

adaptacje informacji w tekście łatwym do czytania i rozumienia (ETR) oraz w polskim języku migowym (PJM). Podstawowa informacja powinna być umieszczona w formie tekstu na stronie internetowej podmiotu publicznego zgodnie ze standardem WCAG 2.1 i być zgodna z zasadami prostego języka. Przydatne informacje znajdują się na stronie: <https://www.power.gov.pl/media/13597/informacja-dla-wszystkich.pdf>.

4. zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem (w zakresie realizowanego na podstawie umowy zadania) w formie określonej w tym wniosku.

Zgodnie z ustawą osoby ze szczególnymi potrzebami mają prawo komunikować się z podmiotem w sposób przez nie wybrany.

D Czym jest dostęp alternatywny?

W indywidualnym przypadku, jeżeli ze względów technicznych lub prawnych, nie da się zapewnić dostępności osobie ze szczególnymi potrzebami w zakresie minimalnej dostępności architektonicznej, cyfrowej czy informacyjno-komunikacyjnej, należy zapewnić takiej osobie dostęp alternatywny.

Dostęp alternatywny, w zakresie dostępności architektonicznej i informacyjno-komunikacyjnej, polega w szczególności na:

- zapewnieniu osobie ze szczególnymi potrzebami wsparcia innej osoby lub
- zapewnieniu wsparcia technicznego osobie ze szczególnymi potrzebami, w tym z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, lub
- wprowadzeniu takiej organizacji, która umożliwi realizację potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w niezbędnym zakresie dla tych osób.

W przypadku gdy nie jest możliwe zapewnienie dostępności cyfrowej elementu strony internetowej lub aplikacji mobilnej należy zapewnić dostęp alternatywny. Może to być np.:

- kontakt telefoniczny lub mailowy;
- dostęp z udziałem tłumacza języka migowego (osobiście lub online);
- dostarczenie dokumentu w innym formacie (np. elektronicznym)

E Przykładowy katalog kosztów związanych z zapewnieniem dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

- Tłumaczenie na język migowy
- Nagranie audio deskrypcji
- Audiodeskrypcja na żywo
- Stworzenie napisów - tu chodzi o napisy do multimedialnych, a nie na symulacjonalnie;
- Nagranie filmu z audiodeskrypcją/napisami/tłumaczeniem migowym/w polskim języku migowym
- Usługa tłumacza migowego online
- Wynajęcie pętli indukcyjnej/systemu fm lub innych narzędzi wspomagających słyszenie
- Zakup pętli indukcyjnej stacjonarnej stanowiskowej lub innych narzędzi wspomagających słyszenie
- Zakup szkolenia z obsługi pętli indukcyjnej lub innych narzędzi wspomagających słyszenie
- Wynajęcie odbiorników do audiodeskrypcji
- Wynajęcie słuchawek wyciszających
- Wynajęcie wózka (krzesła, materaca) do ewakuacji. –

- Druk powiększony lub pomniejszony
- Druk wypukły np. w alfabecie Braille’a
- Druk tyflografik
- Stworzenie/zakup materiałów do stworzenia pomocy dotykowych
- Zakup farby, taśm do oznaczenia kontrastów
- Dostosowanie materiałów elektronicznych (Word/pdf/ dostępny formularz elektroniczny)
- Szkolenie dla asystentów/wolontariuszy/obsługi z obsługi osób z niepełno sprawnościami
- Koszt asystentów osób z niepełno sprawnościami
- Wynajęcie specjalistycznego transportu dla osób z niepełno sprawnościami
- Wynajęcia toalety dla osób z niepełno sprawnościami
- Druk oznaczeń/piktogramów z informacjami o dostępności
- Stworzenie przedprzewodnika do wydarzenia
- Stworzenie informacji w tekście łatwym do czytania i rozumienia (ETR)

F Przydatne informacje na stronach Wrocławia:

- zarządzenie Prezydenta Wrocławia w sprawie stosowania Wrocławskich Standardów Dostępności Kultury i Wydarzeń
https://baw.um.wroc.pl/UrzedMiastaWroclawia/document/61745/Zarz%C4%85dzenie-5201_21
- zarządzenie Prezydenta Wrocławia w sprawie stosowania Wrocławskich standardów dostępności przestrzeni miejskich
https://baw.um.wroc.pl/UrzedMiastaWroclawia/document/37575/Zarz%C4%85dzenie-249_19